

TÜRK HÜKÜMETİNİN İFÖD'ÜN RULE 9/2 GÖRÜŞÜNE İLİŞKİN CEVAPLARI
Işıkırık / Türkiye Grubu (no. 41226/09)

I. GİRİŞ

1. Türk hükümeti, *İfade Özgürlüğü Derneği'nin (İFÖD)* Işıkırık (no. 41226/09) grubu davalara ilişkin sunmuş olduğu görüş hakkında aşağıdaki açıklamalarda bulunmak ister.
2. İlk olarak, Türk hükümeti tarafından Ocak 2020'de Bakanlar Komitesi'ne sunulan eylem planı İFÖD'ün görüşünde ileri sürülen hususları kapsamaktadır. Türk hükümeti bu bağlamda, sunmuş olduğu görüşü tekrarlamaktadır.
3. Bu açıklamada, Türk hükümeti İFÖD tarafından ileri sürülen aşağıdaki hususlara açıklık getirmektedir.
4. Genel tedbirlere ilişkin olarak, Türk hükümeti benzer ihlalleri önlemek için pek çok önlem almaktadır. Bu önlemler özellikle, mevzuat değişiklikleri, Anayasa Mahkemesi önünde etkili bireysel başvuru yolunun getirilmesi ve yayınlama önlemleri, projeler ve farkındalık artırma faaliyetleri ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının yaygınlaştırılmasını içermektedir.

II. MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ

5. İFÖD, görüşünde Türk Ceza Kanun'unun ("TCK") 220/6 ve 220/7. maddeleri açısından hükümetin bir değişiklik önermediğini iddia etmektedir. Bu nedenle, Türk hükümeti aşağıda bahsedilen mevzuat değişikliklerini belirtmek ister.

A. 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun ("TMK") 7/2. maddesinden Kaynaklanan İhlaller

6. İlk olarak, hükümet, 3713 sayılı TMK'nin 7/2. maddesinin ilk cümlesinin 30 Nisan 2013 tarihinde 6459 sayılı Kanun ile değiştirildiğini ifade etmek ister. Yapılan değişiklik uyarınca, terör örgütünün yöntemlerini meşru gösterecek ya da övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapmak ancak bu yöntemler cebir şiddet ya da tehdit içeriyorsa suç olarak tanınmıştır.

B. Türk Ceza Kanunu'nun 220/6. maddesinden Kaynaklanan İhlaller

7. Mahkemenin *Işıkırık* kararında işaret ettiği eksiklikleri gidermek amacıyla, 11 Nisan 2013 tarihinde yürürlüğe giren 6459 sayılı Kanun ile Türk Ceza Kanunu'nun 220/6. maddesinin kapsamı daraltılmıştır.
8. 3713 sayılı TMK'nin 7. maddesine eklenen yeni fıkra uyarınca TMK'nin 6/2. ve 7/2. maddesinde tanımlanmış suçlar ile Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun (2912 Sayılı Kanun) 28. maddesinde tanımlanan suç (hukuksuz gösterilere katılma) işleyenler ayrıca Türk Ceza Kanunu'nun 220/6. maddesinden dolayı sorumlu tutulmayacaklardır.
9. Eylem planında da belirtildiği üzere, Venedik Komisyonu, yukarıda belirtilen suçları TCK'nın 220/6. maddesinin kapsamından çıkararak 3713 sayılı TMK'nin 7/2. maddesinde yapılan değişikliği memnuniyetle karşılamıştır. Komisyon açıkça, bu değişiklik sayesinde yukarıda bahsedilen suçlarla suçlanan şüphelilerin ayrıca TCK'nin 314. maddesi uyarınca silahlı örgüt üyeliği suçundan cezalandırılmayacağını belirtmiştir (bkz. Eylem Planı § 20).
10. Hükümet, ayrıca Venedik Komisyonu tarafından dile getirilen endişelerin Türk yargı pratiği sayesinde aşıldığına işaret etmek ister. Eylem Planında sunulan örnek kararlar, uygulamada barışçıl gösteri özgürlüğünden yararlanmanın, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun

32/1. maddesi ile TCK'nin 220/6. maddesi kapsamında suç olarak nitelendirilmediğini göstermektedir.

11. Buna ek olarak, 2 Temmuz 2012'de yürürlüğe giren 6352 Sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle TCK'nin 220/6. maddesi uyarınca verilecek cezanın yarıya kadar indirilebilmesi öngörülmüştür. Bu nedenle, TCK'nin 220/6. maddesi 314. maddesine kıyasla daha az hapis süresi düzenlemektedir.
12. Türk hükümeti aynı zamanda, 17 Ekim 2019 tarihinde yürürlüğe giren 7188 Sayılı Kanun ile getirilen değişikliği tekrar hatırlatmak ister. Bahsi geçen değişiklik ile, TCK'nin 220/6. ve 220/7. maddeleri, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 28 ve 32. maddeleri ve 3713 Sayılı TMK'nın 6. ve 7. maddelerinde düzenlenen suçlar da dahil olmak üzere belirli suçlar uyarınca verilen mahkûmiyet kararları istinaf mahkemelerindeki süreç tamamlandıktan sonra Yargıtay önünde temyiz edilebilecektir. Bu yeni hükümle benzer olaylarda içtihat uyumu garanti altına alınmıştır.

C. TCK'nın 220/7. maddesinden Kaynaklanan İhlaller

13. Türk hükümeti 2 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6352 Sayılı Kanun ile TCK'nın 220/7. maddesinde değişiklik yapıldığına işaret eder. Bu değişiklik ile TCK'nın 220/7. maddesi uyarınca verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte ikisine kadar indirilebilecektir. Bu nedenle, TCK'nın 220/7. maddesi, 314. maddesine kıyasla daha az hapis cezası öngörmektedir.
14. Türk hükümeti ayrıca, 17 Ekim 2019 tarihinde yürürlüğe giren 7188 sayılı Kanun'u tekrar hatırlatmak ister (bkz. yukarıda §12).
15. TCK'nın 220/6. ve 220/7. maddeleri yalnızca ifade özgürlüğü ve barışçıl gösteri hakkı ile ilgili olmadıklarından İFÖD tarafından belirtilen istatistikler yanlış bir değerlendirme yapılmasına ve bu hükümlerin yanlış yorumlanmasına yol açabilecektir. Hükümet terör örgütüne maddi yardımda bulunan kişilerin bu madde uyarınca cezalandırılabilmesine işaret eder.
16. İFÖD tarafından sunulan görüşte, bazı ceza yargılamaları ileri sürülmüştür. Hükümet Eylem Planının yalnızca *Işıkırık* grubuna dahil davalara ilişkin Mahkeme kararları ile ilgili olduğuna işaret eder. Bu nedenle, hükümet *Işıkırık* grubu davalarla ilgili olmayan ceza yargılamaları ile ilgili değerlendirme yapmaktan kaçınacaktır.

III. ANAYASA MAHKEMESİNE ETKİLİ BİREYSEL BAŞVURU YOLUNUN TANINMASI

17. Hükümet, Mahkemenin Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolunun etkili bir hukuk yolu olup olmadığını *Hasan Uzun/ Türkiye* kararında incelediğini ve Mahkemenin 23 Eylül 2012 tarihinden sonra kesinleşen tüm kararlar açısından bireysel başvuru yolunun etkili bir hukuk yolu olarak kabul ettiğini hatırlatır.
18. Hükümet, Anayasa Mahkemesinin önündeki bireysel başvuruları, Anayasa ve Sözleşme ile Mahkemenin ve Anayasa Mahkemesinin kendi içtihadı ışığında somut olayın koşullarına göre incelediğini ve karar verdiğini beyan eder.

IV. PROJELER VE FARKINDALIK ARTTIRMA FAALİYETLERİ

19. Hükümet, Eylem Planında belirtilen Yargı Reformu Stratejisine ilişkin açıklamaları ve yeni İnsan Hakları Eylem Planı ile ilgili hazırlıkları tekrar vurgular (bkz. Eylem Planı §§ 44-54).
20. Eylem Planında belirtildiği gibi, bu belgede yer alan temel amaçlar, hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesi, hakların ve özgürlüklerin daha etkili bir şekilde korunması ve güçlendirilmesi, yargı bağımsızlığının güçlendirilmesi ve tarafsızlığın geliştirilmesi,

sistemin şeffaflığının artırılması, yargı prosedürünün basitleştirilmesi, adalete erişimin kolaylaştırılması, savunma hakkının güçlendirilmesi ve makul sürede yargılanma hakkının etkili bir biçimde korunması olarak sıralanabilir. Buna ek olarak, ifade özgürlüğü, Yargı Reformu Stratejisinin en önemli başlıklarından biridir.

21. Hükümet, ayrıca Yargı Reformu Stratejisi çerçevesinde yeni İnsan Hakları Eylem Planı hazırlığının devam ettiğini vurgular.
22. Ayrıca, Adalet Akademisi ile hâkim ve savcılarının hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinin genişlemesi de kayda değerdir.

SONUÇ

23. Türk Hükümeti, *Işıkırık* grubu davalarının icrası çerçevesinde Bakanlar Komitesini nezaketle yukarıda bahsi geçen açıklamaları göz önünde bulundurmaya davet eder.
24. Ayrıca, Türk Hükümeti görüşte yer alan ve mevcut başvuru ve ihlal kararının konusu olmayan iddialar hakkında yorumda bulunmayacaktır.